

Өсімдік ресурстарының қорларына ресурстық зерттеп-қарауды жүргізу және оларды пайдалану лимиттерін айқындау әдістемесін бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2023 жылғы 30 наурыздағы № 103 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 31 наурызда № 32193 болып тіркелді

"Өсімдіктер дүниесі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-бабы 1-тармағының 13) тармақшасына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған Өсімдік ресурстарының қорларына ресурстық зерттеп-қарауды жүргізу және оларды пайдалану лимиттерін айқындау әдістемесі бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитеті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін оның Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің интернет-ресурсында орналастырылуын;

3) осы бұйрық мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Заң қызметі департаментіне осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Экология және табиғи ресурстар
министрінің м.а.

З. Сулейменова

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Ауыл шаруашылығы министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Ғылым және жоғары
білім министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Қаржы министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрлігі

Қазақстан Республикасы
Экология және табиғи ресурстар
министрінің м.а.
2023 жылғы 30 наурыздағы
№ 103 бұйрығымен
бекітілген

Өсімдік ресурстарының қорларына ресурстық зерттеп-қарауды жүргізу және оларды пайдалану лимиттерін айқындау әдістемесі

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Өсімдік ресурстарының қорларына ресурстық зерттеп-қарауды жүргізу және оларды пайдалану лимиттерін айқындау әдістемесі (бұдан әрі -Әдістеме) өсімдік ресурстарының қорларына ресурстық зерттеп-қарауды жүргізудің бірыңғай тәсілдерін қалыптастыру және оларды пайдалану лимиттерін айқындау мақсатында "Өсімдіктер дүниесі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-бабы 1-тармағының 13) тармақшасына сәйкес әзірленді.

Өсімдік ресурстарын пайдалану лимиттері уәкілетті орган аккредиттеген мамандандырылған ұйымдар (бұдан әрі - мамандандырылған ұйымдар) жүргізетін ресурстық зерттеп-қараулар негізінде айқындалады және оларды облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың жергілікті атқарушы органдары ресурстық зерттеп-қарау материалдарында айқындалған мерзімге бекітеді.

Мамандандырылған ұйымдар Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес ресурстық зерттеп-қарауды жүргізуге және анық мәліметтер ұсынуға жауапты болады.

Ресурстық зерттеп-қарауды өсімдік әлемін пайдаланушылардың өтінімдері бойынша Әдістемеге сәйкес өз қаражаты есебінен жүргізіледі.

2. Осы Әдістеменің мақсаттары үшін "Өсімдіктер дүниесі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген мағынада терминдер мен олардың анықтамалары пайдаланылады.

2-тарау. Өсімдік ресурстарының қорларына ресурстық зерттеп-қарауды жүргізу және оларды пайдалану лимиттерін айқындау тәртібі

3. Ресурстық тексерулер мыналарға қатысты жүргізіледі:

тізбесін өсімдіктер әлемі саласындағы уәкілетті орган айқындаған дәрілік өсімдіктер;

шикізат көзі болып табылатын өсімдік түрлері;

шикізаты ішкі және экспорттық нарықтарда пайдаланылатын өсімдіктердің экономикалық маңызды ресурстық түрлері;

"Өсімдіктер мен жануарлардың сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген түрлерінің тізбесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2006 жылғы 31 қазандағы № 1034 қаулысымен бекітілген өсімдіктердің сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген түрлерінің тізбесіне енгізілген өсімдіктер.

4. Ресурстық зерттеп-қарауды белгілі бір аумақта өсімдіктердің жекелеген түрлерінің және олардың қауымдастықтарының шикізат қорларын зерделеу және оларды алып қоюдың ықтимал көлемін анықтау бойынша жүргізіледі.

5. Мамандандырылған ұйым ресурстық зерттеп-қарауды бастамас бұрын тапсырыс берушімен келісім бойынша өсімдік ресурстарының тізбесін, оларды кәсіпшілік өскіндер санатына жатқызу өлшемшарттарын, сондай-ақ оларды зерттеп-қарауды үшін аумақты белгілейді.

6. Дала жұмыстары басталғанға дейін дайындалатын өсімдіктердің экологиялық-ценотикалық сипаттамасы жасалады, зерттеп-қараудың аумақта өсетін өсімдік ресурстары (өткен дайындамалар туралы ақпарат, картографиялық материалдар, табиғат қорғау ұйымдары қызметкерлерінің, дайындаушылардың және жергілікті тұрғындардың сауалнамасы) туралы деректер жиналады.

7. Жиналған мәліметтер негізінде зерттеп-қарауды бағыттары анықталады, жоспарланған аумақта немесе белгілі бір флористикалық ауданда зерттеп-қараудың түрлердің жинау орындары мен үлгілерінің саны анықталады.

8. Негізгі учаскелер әдісімен ресурстық зерттеп-қарауды жүргізу олардың саны мен даму дәрежесін жылдар бойынша аз өзгертетін, басым немесе айтарлықтай молшылықпен кездесетін өсімдік ресурстарын анықтау үшін жүзеге асырылады.

9. Шикізат қорларын және оларды алып қоюдың ықтимал көлемін анықтау үшін қопаның ауданы және оның өнімділігі (шикізат қорларының тығыздығы) белгіленеді.

10. Қопаның ауданы оның контурын кез-келген геометриялық фигураға (тік төртбұрыш, квадрат, трапеция, шеңбер) теңестіру арқылы анықталады және осы фигураның ауданын есептеу үшін қажетті параметрлерді (ұзындығын, енін, диаметрін) өлшейді.

Зерттеп-қараудың түрдің популяциясы біркелкі орналаспаған жағдайда, өсімдіктер қауымдастығында жеке дақтар пайда болады, алдымен зерттеп-қараудың түр табылған жайылманың немесе телімнің бүкіл учаскесінің ауданын, содан кейін зерттеп-қараудың түр алып жатқан осы жайылманың ауданының пайызын анықтайды.

Ауданды анықтау палетка, планиметр немесе салмақ әдісімен жүзеге асырылады.

11. Өнімділік (шикізат қорларының тығыздығы) өсімдік ресурстары санының және зерттеп-қараудың аумақтың ауданының пайыздық қатынасы арқылы анықталады. Бұл жағдайда өнімділікті анықтау үшін көшеттер, кәмелетке толмаған немесе зақымдалған үлгілер есепке алынбайды.

Өнімділікті бағалау өсімдік ресурстарының құрамын, жасын ескере отырып жүргізіледі.

12. Дала жұмыстарының нәтижелері бойынша шикізат қорларын анықтау, өнімділікті есептеу, нақты қопалардың аудандарының мөлшерін есептеу және олардағы шикізат қорының мөлшерін анықтау кезінде материалдарды өңдеу жүзеге асырылады.

13. Өсімдік ресурстарын алып қоюдың ықтимал көлемін анықтау шикізаттың пайдалану қорларын және қалпына келтіру кезеңінің ұзақтығын ескере отырып есептеледі.

Өсімдік ресурстарының бір түрін жыл сайын жинау тек жемістер пайдаланылатын өсімдіктер үшін жүзеге асырылады. Бұл жағдайда барлық қопалардағы пайдалану қорының жалпы мөлшері жыл сайынғы дайындаманың көлеміне тең.

14. Өсімдік ресурстарының қорларына ресурстық зерттеп-қарауды жүргізу қорытындылары бойынша есеп жасалады, онда мыналар бар:

1) жұмыстың міндеттері, зерттеп-қараудың қажет аудандардың тізбесі, қорлары зерделенуге жататын өсімдіктер түрлерінің тізімі;

2) негізгі қатынас жолдарын, орман, ауыл шаруашылығы алқаптары, жыртылмаған шалғындар алып жатқан алаңның пайызын көрсете отырып, тексеру ауданының қысқаша сипаттамасы.

3) мынадай тармақтарды көрсете отырып, жұмыстардың егжей-тегжейлі Әдістемесін:

картографиялық материалдар қандай және не үшін пайдаланылды;

шикізат қорлары қандай әдістермен бағаланды (нақты қопаларда қандай түрлер зерттеп-қарауды, қайсысы негізгі учаскелерде зерттеп-қарауды);

негізгі сайттар үшін орындарды қалай таңдауға болады;

олардың саны және олардың тиісті жерлер алып жатқан бүкіл аумақтың пайызы;

негізгі учаскелерде алынған деректерді экстраполяциялау қалай жүргізілді.

есеп алаңдарында қандай түрлер бағаланды;

химиялық таксация кезінде-қандай талдау әдістері қолданылды.

4) өсімдіктің әрбір түрі бойынша түгендеу ведомосін (елді мекендерден және көлік жолдарынан қашықтығын көрсете отырып, географиялық байланыстыру, зерттеп-қараудың өсімдік өсетін өсімдіктер қауымдастығы, аудан бірлігіне шаққандағы даналар саны, даналардың биіктігі, өнімділігі, қопалардың ауданы немесе шикізаттың пайдалану қоры анықталған жақын орналасқан қопалар учаскелерінің жиынтық алаңы қопалар).

5) қорытынды ретінде жиынтық пайдалану қоры және дайындамалардың жыл сайынғы көлемі.

15. Есепте жекелеген түрлердің дайындамаларының көлемін ұлғайту немесе азайту немесе тіпті дайындамаларға толық уақытша тыйым салу туралы ұсыныстар беріледі, неғұрлым өнімді жерлерді бекіту туралы немесе сүрекді кесу, тың жерлерді жырту, су басу жоспарланған аумақтарда жаппай дайындамаларды ұйымдастыру туралы ұсыныстар енгізіледі.

Сондай-ақ қорғалатын өсімдіктердің сирек кездесетін түрлерінің толық тізімі келтіріледі, бұдан әрі өсімдіктер дүниесін күзету, қорғау, қалпына келтіру және пайдалану саласындағы уәкілетті органға ұсынылады.

16. Дайындамаларды практикалық ұйымдастыру және жүргізу үшін кәсіпшілік массивтер мен шикізаттың пайдалану қорларын орналастыру туралы мәліметтер схемалық карталарда көрсетіледі.

Шикізат қорларының карталары жүргізілген ресурстық зерттеп-қарауды туралы есепке қоса берілуге тиіс.